

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji w sprawie agendy społecznej

(2006/C 31/08)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji w sprawie agendy społecznej (COM(2005) 33 końcowy),**uwzględniając** decyzję Komisji o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,**uwzględniając** decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 20 stycznia 2005 roku, powierzającą sporządzenie opinii w tej sprawie Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej,**uwzględniając** projekt Traktatu konstytucyjnego, a szczególnie artykuł III-117 oraz artykuły od III-209 do III-219,**uwzględniając** Białą księgę nt. sprawowania rządów w Europie przyjętą w 2001 r. (COM(2001) 428 końcowy),**uwzględniając** raport grupy roboczej wysokiego szczebla na temat „Przyszłości polityki społecznej w rozszerzonej Unii Europejskiej” (DG ds. Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, maj 2004 r.),**uwzględniając** raport zatytułowany „Praca, praca, praca — tworzenie nowych miejsc pracy w Europie” (sporządzony przez Zespół Zadaniowy ds. zatrudnienia pod przewodnictwem Wima Koka, listopad 2003 r.),**uwzględniając** publikację zatytułowaną „Koszty gospodarcze niestosowania strategii lizbońskiej. Przegląd literatury na temat wpływu gospodarczego reform typu lizbońskiego” (Gospodarka Europejska, Wydawnictwa Nieregularne nr 15, marzec 2005 r.),**uwzględniając** opinię Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego oraz wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program wspólnotowy na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej — PROGRESS (CdR 240/2004 fin),**uwzględniając** opinię Komitetu Regionów z 23 lutego 2005 r. w sprawie komunikatu Komisji w sprawie: „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w równomierne rozdzielanie korzyści” (CdR 328/2004 fin),**uwzględniając** opinię Komitetu Regionów z 29 września 2004 r. w sprawie komunikatu Komisji w sprawie „Zwiększenia zatrudnienia starszych pracowników oraz wydłużenia wieku zakończenia aktywności zawodowej” (CdR 151/2004 fin) ⁽¹⁾,**uwzględniając** opinię Komitetu Regionów z 22 kwietnia 2004 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego „Wspólnego raportu na temat integracji społecznej podsumowującego wyniki oceny krajowych planów działania w tej dziedzinie (2003-2005)” (CdR 21/2004 fin) ⁽²⁾,**uwzględniając** uchwałę Komitetu Regionów z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie „Redynamizacji strategii lizbońskiej” (CdR 518/2004 fin),**uwzględniając** przyjęty w dn. 3 maja 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej projekt opinii (CdR 80/2005 rev.1) (Sprawozdawca: **Linetta SERRI**, Członek Rady Miasta Armungia (IT-PES)),**przyjął następującą opinię na 60. sesji plenarnej w dniach 6-7 lipca 2005 r. (posiedzenie z dnia 6 lipca 2005 r.):**⁽¹⁾ Dz.U. C 43 z 18.02.2005, s. 7⁽²⁾ Dz.U. C 121 z 30.04.2004, s. 32

1. Spostrzeżenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

1.1 **z dużym zadowoleniem przyjmuje** dążenie do wdrożenia nowej agendy społecznej na lata 2005-2010, w pełni **popiera** jej cele, **ocenia pozytywnie** strategię oraz zakres poszczególnych instrumentów służących do jej wdrożenia, które zostały zwięźle ujęte w sloganie „Europa społeczna w globalnej gospodarce: praca i możliwości dla wszystkich”,

1.2 szczególnie **docenia** fakt, że pomimo niższego tempa wzrostu w Europie i mało dotychczas satysfakcjonujących wyników realizacji strategii lizbońskiej, w sferze polityki społecznej proponowane są ponownie te same cele lizbońskie wspierające wymiar społeczny wzrostu gospodarczego, i że ponownie wprowadza się europejski model społeczny, zdefiniowany na posiedzeniu Rady Europejskiej w Barcelonie 2002 r. jako oparty na „dobrych wynikach gospodarczych, wysokim poziomie opieki społecznej, edukacji i dialogu społecznym”,

1.3 **popiera** zasady, na których opiera się agenda społeczna: zintegrowane podejście, wspieranie miejsc pracy wysokiej jakości, modernizacja systemów opieki społecznej i, wreszcie, podejście oparte na zasadzie „kosztu nieprowadzenia polityki społecznej”,

1.4 **wskazuje** jednakże, że przyjęte cele są czasami zbyt ogólne, i że sformułowania dotyczące instrumentów wdrażanych oraz ostatecznych terminów powinny zostać uściślone,

1.5 **zgadza się**, że zasada „kosztu nieprowadzenia polityki społecznej” musi być brana pod uwagę, ponieważ polityki społeczne mogą przyczynić się do osiągnięcia zarówno celów społecznych, jak i gospodarczych. Są one bowiem nie tylko sposobem ograniczenia wykluczenia społecznego, lecz mogą pomagać w osiągnięciu lepszych wyników gospodarczych, na przykład, poprzez zwiększenie zdolności dostosowania się gospodarki do zmian zachodzących w skali globalnej. W praktyce, nieistniejące bądź nieodpowiednie polityki społeczne mogą hamować potencjalny wzrost gospodarczy,

1.6 niezależnie od mającej pozytywny wydźwięk opinii wyrażonej powyżej, **z ubolewaniem** przyjmuje fakt, że w Agendzie społecznej brak jednoznacznego odniesienia do roli i zadań samorządów lokalnych i regionalnych, zwłaszcza, że w większości państw europejskich praktyczne określenie oraz realizacja polityk społecznych leżą w zakresie ich kompetencji,

1.7 **uważa** zatem, że zgodnie z zasadą pomocniczości zapisaną w projekcie Konstytucji europejskiej i zaleceniami przedstawionymi w Białej księdze nt. sprawowania rządów w Europie (dokument roboczy na temat „Ciągłego i systematycznego dialogu politycznego z organizacjami samorządu lokalnego”), aktywne uczestnictwo i późniejsze działanie samorządów lokalnych i regionalnych będą stanowiły jeden z warunków wstępnych skutecznej realizacji celów Agendy społecznej,

1.8 **ma nadzieję**, że dzięki zaangażowaniu władz bliskich obywatelowi, obecne rozbieżności występujące pomiędzy poszczególnymi państwami Członkowskimi ulegną zmniejszeniu, i że wspierane będą najlepsze cechy europejskiego

modelu społecznego, co nastąpi poprzez zastosowanie najlepszych praktyk, a nie poprzez dostosowanie się do Państw Członkowskich mających największe niedociągnięcia w obszarze polityk społecznych.

Strategie, cele, instrumenty i propozycje Komisji

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Zwiększenie zaufania

KOMITET REGIONÓW

2.1 **ma świadomość**, że są to czasy wielkiego niepokoju dla obywateli europejskich (czynniki takie, jak spowolnione tempo wzrostu, zmniejszenie siły nabywczej, starzejące się społeczeństwo, panująca aktualnie opinia, że Unia Europejska nie odgrywa głównej roli w świecie, trudności wpływające na systemy opieki społecznej, ciągle istnienie dzielnic nędzy oraz osób wykluczonych społecznie i ekonomicznie, prowadzą do powstania lęku i zachowań defensywnych, a także potęgują ugruntowane już oraz dopiero pojawiające się formy „lokalnego egoizmu”) i dlatego też **zgadza się** z koncepcją, że kluczowym elementem europejskiej strategii społecznej musi być zwiększenie zaufania,

2.2 **uważa**, że należy przedsięwziąć zdecydowane działania mające na celu rozpowszechnienie odpowiednich informacji, by rozwiązać obawy zarówno starszych, jak i nowszych Państw Członkowskich,

2.3 **podkreśla** niemniej potrzebę, by znaczącym celem i natychmiastowemu, zauważalnemu ulepszeniu warunków życia i pracy, towarzyszyło dążenie do lepszej komunikacji. Cele te powinny zostać dostosowane do różnych okoliczności i priorytetów poszczególnych Państw Członkowskich, a samorządy lokalne i regionalne muszą być w nie silnie zaangażowane.

3. Instrumenty

KOMITET REGIONÓW

3.1 **uważa**, że należy intensywnie wykorzystać szereg wyodrębnionych instrumentów (ustawodawstwo, dialog społeczny i instrumenty finansowe), by odbudować utracone przez wielu obywateli zaufanie,

3.1a **zauważa** postęp, jaki stanowi wprowadzenie w projekcie Traktatu konstytucyjnego ogólnej klauzuli socjalnej (art. III-117), zgodnie z którą wymiar społeczny będzie odąd musiał być brany pod uwagę we wszystkich dziedzinach polityki wspólnotowej,

3.2 **z zadowoleniem** przyjmuje komplementarność agendy społecznej, strategii lizbońskiej i strategii zrównoważonego rozwoju, która musi współdziałać z wszystkimi politykami wspólnotowymi. Gdyby instrument służący do analizy oddziaływania opracowany przez Komisję stanowił odzwierciedlenie zasady pomocniczości, zgodnie z projektem Traktatu konstytucyjnego, to zintegrowane podejście mogłoby przynieść ze sobą praktyczne postępy w zakresie polityk społecznych i polityk zatrudnienia,

3.3 **wzywa**, by Komisja wdrożyła otwartą metodę koordynacji w połączeniu z obecną metodologią o charakterze wyłącznie międzyrządowym. W działaniu tym powinny uczestniczyć samorządy lokalne i regionalne, które będą odgrywać główną rolę w zarządzaniu instrumentami finansowymi Agencji, szczególnie dotyczącymi celów „Konwergencji” i „Konkurencji regionalnej i zatrudnienia”,

3.4 **uważa**, że należy podjąć zdecydowane kroki w celu rozpowszechnienia osiągnięć Wspólnoty i **podkreśla**, że europejskie zasady i standardy muszą być stopniowo wcielane do ustawodawstwa Państw Członkowskich, by ograniczyć istniejącą między nimi rozbieżności i brak równowagi,

3.5 **uważa**, że w rok po przystąpieniu nowych Państw Członkowskich jest pożądane, aby Komisja dokonała bilansu ograniczenia dostępu do rynku pracy dawnej Unii Europejskiej dla pracowników z nowych Państw Członkowskich. Szczególnie interesująca byłaby ocena skutków strukturalnych tego ograniczenia dla obecnej sytuacji w zakresie stosunków pracy,

3.6 **uważa**, że ograniczenie dostępu do rynku pracy dawnej Unii Europejskiej dla pracowników z nowych Państw Członkowskich oraz obecna debata dotycząca wniosku Komisji w sprawie dyrektywy dotyczącej usług w ramach rynku wewnętrznego ukazują konieczność dokonania zmian dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług.

4. Trzy warunki umożliwiające zwiększenie zaufania

KOMITET REGIONÓW

4.1 **uznaje** wagę nowego, międzypokoleniowego podejścia mającego na celu stworzenie większych i lepszych perspektyw dla młodych ludzi. Wzrost zaufania i powrót do celów strategii lizbońskiej zależą od ich wiodącej roli. W związku z tym, przywołuje swoją opinię (EDUC-37, 2004 r.) w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program „Młodzież w działaniu” na okres 2007-2013,

4.2 **wyraża** swą akceptację dla szerokiej dyskusji w sprawie Zielonej księgi nt. wymiaru międzypokoleniowego w 2005 r.,

4.3 **uważa**, że intensywna debata na temat starzejącego się społeczeństwa i reformy programów emerytalnych powinna być połączona ze szczegółową oceną i rozważeniem ulegających obecnie pogorszeniu warunków życia młodych ludzi pod względem pewności dochodów oraz perspektyw zawodowych i perspektyw zatrudnienia. Grupy narażone na wykluczenie społeczne powinny być traktowane z należytą uwagą, przy czym należy przyjąć zintegrowane podejście, nie zaniebując jednocześnie uporczywych problemów starszych obywateli,

4.4 **z dużym zadowoleniem przyjmuje** ideę partnerstwa międzypokoleniowego, które opierałoby się na doświadczeniu starszych ludzi i gwarantowało im przynależność do grupy czynnej zawodowo oraz możliwości przyłączania się do nich młodych ludzi i dlatego też **wzywa** Komisję do wprowadzenia testów próbnych, propagowania dobrych praktyk i określonych inicjatyw w celu pobudzenia interakcji między pokoleniami,

4.5 zgodnie z komunikatem Komisji, **przywiązuje duże znaczenie** do idei partnerstwa na wszystkich szczeblach, widząc w niej kluczowe narzędzie do budowania kapitału społecznego, który, jak się wydaje, uległ zmniejszeniu z powodu słabego wzrostu gospodarczego i z powodu opóźnienia w realizacji celów lizbońskich, z których najważniejszym jest zapewnienie wszystkim obywatelom europejskim przyzwoitych warunków pracy,

4.6 **podkreśla** potrzebę podjęcia określonych działań na obszarach, gdzie z powodów historycznych bądź społeczno-ekonomicznych praktyka partnerstwa ma mniejszą tradycję,

4.7 **w pełni zgadza się** co do znaczenia zewnętrznego wymiaru UE. Europa może i powinna odgrywać aktywną rolę na scenie międzynarodowej, zwłaszcza domagając się przyzwoitych warunków pracy dla wszystkich i zapewniając zasady uczciwego handlu, a także chroniąc i podtrzymując europejski model społeczny w zglobalizowanej gospodarce i jego zasady dotyczące godności ludzkiej, sprawiedliwości społecznej i solidarności,

4.8 **wierzy**, że istnieją przynajmniej dwa inne warunki wstępne, od których spełnienia zależy powodzenie podnoszenia zaufania obywateli: i) wysoki poziom świadomości obywateli w odniesieniu do możliwości, które oferuje im Europa; ii) posiadanie przez obywateli narzędzi potrzebnych do skorzystania z tych możliwości, takich jak umiejętności językowe. **Wzywa** Komisję Europejską do podkreślenia również tych warunków.

5. Dwa priorytetowe obszary: w kierunku pełnego zatrudnienia

KOMITET REGIONÓW

5.1 **w pełni zgadza się** ze strategią zachowania celów związanych z zatrudnieniem oraz ilością i jakością zatrudnienia jako głównego punktu Agendy społecznej. Zgodnie z czterema priorytetami wyszczególnionymi w raporcie Koka, zatrudnienie pozostaje kluczowym sposobem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i wspierania zrównoważonego i stałego wzrostu ekonomicznego,

5.2 **popiera** sporządzenie Zielonej księgi nt. rozwoju prawa pracy. Powszechny rozwój nowych form pracy stwarza konieczność aktualizacji instrumentów prawa pracy,

5.3 **uważa**, że działanie w tym obszarze jest konieczne, by zagwarantować, że elastyczność zatrudnienia niezbędna dla modernizacji rynku pracy i dla konkurencyjności, nie wywrze negatywnego wpływu na bezpieczeństwo pracowników lub nie spowoduje zwiększenia ryzyka wykluczenia społecznego,

5.4 **uważa** zatem, że podstawowym instrumentem pozostaje dialog społeczny i że należy go rozwijać oraz wzmocnić na wszelkie sposoby w celu wspierania i ułatwiania reform oraz zarządzania nimi, jednocześnie gwarantując ich sprawiedliwość społeczną,

5.5 **docenia** zamiar Komisji, by zaproponować nową strategię w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, której celem jest ich zapewnienie pracownikom poprzez inicjatywy zapobiegawcze,

5.6 **z niecierpliwością oczekuje** rozwoju europejskiego rynku pracy. Ma niemniej **nadzieję**, że oprócz dążenia do mobilności pracowników między Państwami Członkowskimi, będzie to oznaczać również rozpowszechnienie zasad i przepisów regulujących dynamikę rynku pracy, łączących w sobie maksymalne gwarancje i maksymalną wydajność oraz produktywność,

5.7 **uważa**, że w tym kontekście użyteczne mogą być ponadnarodowe układy zbiorowe,

5.8 w podobny sposób **z zadowoleniem przyjmuje** wspieranie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw,

5.9 w podobny sposób **z zadowoleniem przyjmuje** wspieranie lepszej i bardziej skutecznej koordynacji systemów ubezpieczeń społecznych.

6. W kierunku bardziej spójnego społeczeństwa

KOMITET REGIONÓW

6.1 **zauważa**, że modernizacja opieki społecznej, łącznie z jej zrównoważeniem finansowym, jest kluczowym elementem śródkresowego przeglądu strategii lizbońskiej. Niemniej ponownie stwierdza, że taka „modernizacja” musi zagwarantować większą spójność społeczną i równe możliwości dla wszystkich,

6.2 w świetle powyższego stwierdzenia, **uważa**, że samorządy lokalne i regionalne powinny być powołane do odgrywania szczególnej roli w procesie modernizacji i że otwarta metoda koordynacji powinna obejmować również regiony i gminy transnarodowe,

6.3 **zgadza się** z zaproponowaną racjonalizacją otwartej metody koordynacji poprzez zastosowanie jednej listy celów wspólnych dla trzech obszarów: integracji społecznej, emerytur i zdrowia,

6.4 z pełnym zadowoleniem **przyjmuje** cel przewyciężenia ubóstwa i wspierania integracji społecznej,

6.5 **uważa**, że inicjatywa wspólnotowa mająca na celu zagwarantowanie wszystkim obywatelom minimalnego programu dochodów ma niezwykle duże znaczenie i **wzywa** Komisję do opracowania określonych działań w celu porównania i zestawienia ze sobą różnych doświadczeń krajowych i regionalnych oraz propagowania w ten sposób powszechnego zastosowania dobrych praktyk i analizy porównawczej odpowiednich przepisów,

6.6 z zadowoleniem **przyjmuje** zamysł ustanowienia europejskiego roku przewyciężenia ubóstwa i wykluczenia

społecznego (2010). Niemniej, **wyraża troskę**, że podobne inicjatywy (takie jak inne wydarzenia mające się odbyć do 2010 r. w ramach „roku europejskiego”, zarysowane w komunikacie Komisji) mogą przybrać jedynie uroczysty charakter, kiedy w zasadzie powinny one służyć wzmocnieniu określonych działań podlegających propagowaniu,

6.7 z pełnym zadowoleniem **przyjmuje** cele przewyciężenia dyskryminacji i wspierania praw mniejszości poprzez inicjatywy mające potencjalnie także charakter legislacyjny,

6.8 **popiera** propozycję utworzenia Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (European Gender Institute). Inne istniejące instrumenty powinny zostać ulepszone tak, aby bardziej efektywnie przyczyniać się do oceny doświadczeń i wdrażania dobrych praktyk rozwiniętych w różnych Państwach Członkowskich,

6.9 **wskazuje** na potrzebę lepszego sformułowania celu przewyciężenia dyskryminacji poprzez wyszczególnienie działań i środków stosowanych w różnych sytuacjach: cel równych możliwości kobiet i mężczyzn niesie ze sobą historyczne konotacje i związany jest z określonymi zagadnieniami, które nie mogą zostać zredukowane do bardziej ogólnych aspektów praw mniejszości, i których wpływ, ponadto, różni się w zależności od Państw Członkowskich,

6.10 z zadowoleniem **przyjmuje** dążenie do opracowania konkretnego komunikatu na temat usług socjalnych użyteczności publicznej (SSIG) i, ponadto, **wyraża nadzieję**, że ta inicjatywa pomoże przewyciężyć niepewność prawną stworzoną przez obecne ramy. Przypomina o doniosłej roli władz lokalnych i regionalnych w sektorze SSIG oraz o potrzebie udzielenia im odpowiedniego wsparcia tak, by mogły nadal zapewniać powszechny dostęp do tych usług. By osiągnąć pożądaną mobilność wewnątrz UE, wszystkie Państwa Członkowskie muszą czynić w tym sektorze postępy w skoordynowany sposób. W związku z tym docenia zamiar Komisji, by pod pewnymi warunkami przyznać zwolnienie z obowiązku zawiadamiania o pomocy państwa dla niektórych obszarów usług socjalnych, takich jak szpitale i mieszkalnictwo socjalne.

7. Wnioski

KOMITET REGIONÓW

nalega, by Komisja odpowiednio uwzględniła rzeczywistą rolę i zadania lokalnych oraz regionalnych władz w poszczególnych obszarach mieszczących się w Agendzie społecznej, zgodnie z zasadą pomocniczości zapisaną w Traktacie konstytucyjnym, a także **ponownie stwierdza**, że jest to najlepsza metoda budowania Europy dla obywateli, opartej również na zasadach spójności i solidarności, zaangażowanej w proces przekształcania UE w najbardziej konkurencyjną, dynamiczną oraz opartą na wiedzy gospodarkę świata.

Bruksela, 6 lipca 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB